

Alegat XXXIII.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie zarządu zakładem chorych w głównym szpitalu Lwowskim.

Wysoki Sejmie!

Uchwałami z dnia 23. Kwietnia 1861. i z dnia 23. Stycznia 1866. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby porozumiał się z Rządem względem objęcia majątku krajowego, funduszków i zakładów krajowych, i ażeby to objęcie przeprowadził. Rokowania z Rządem na mocy tych uchwał doprowadziły do zawarcia zamierzonego układu.

Forma i warunki przejścia majątku krajowego, tudzież funduszków i zakładów krajowych pod zarząd Wydziału krajowego określone są w protokołach rokowań, a streszczone zostały w piśmie Prezydium namiestnictwa z dnia 30. Sierpnia 1866. do l. 7.697.

Wedle tych aktów zawiera w sobie główny szpital lwowski:

- a) zakład chorych,
- b) zakład obłąkanych,
- c) zakład położniczy, nareszcie
- d) szkolny zakład kliniczny i medyczno-chirurgiczny.

Co do zakładu chorych pod a) wymienionego, zauważano przy tem wyraźnie, że takowy wprawdzie reskryptem Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 25. Października 1859. do l. 24.295 do rzędu publicznych szpitali zaliczonym został, nie ma jednak cechy zakładu krajowego w myśl statutu krajowego, nie będąc z funduszu krajowego wyposażonym. Ministeryalne rozporządzenie z dnia 19. Stycznia 1854 do l. 15.236 uznało ten zakład za lokalny, a fundusz krajowy opłacał jedynie kosztą pielęgnowania w nim ubogich chorych przynależnych do gmin kraju naszego. Stosunek funduszu krajowego do powyższego zakładu chorych był zatem taki sam, jakim był podówczas stosunek wszystkich funduszków krajowych w ogóle do wszystkich szpitali za publiczne uznanych.

Ze względu jednak na ówczesną wspólną administracyę i ściśły związek tego zakładu z zakładami obłąkanych i położniczym, za krajowe uznaniem, tudzież rządowym szkolnym zakładem klinicznym i medyczno-chirurgicznym oddano ów zakład chorych na mocy upoważnienia Ministerstwa stanu wraz z całym głównym szpitalem lwowskim pod zarząd Wydziału krajowego.

Przy tej sposobności zastrzeżono jednak, że Wydział krajowy zachowa cele i przeznaczenie tego zakładu, niezmniejszając statutu, dyrektywy i unormowane zarządzenia, pokąd w drodze konstytucyjnej zmienione nie zostaną. Manowicie wszelkie unormowane urządzenia tego zakładu tylko za poprzedniem porozumieniem się z Władzą krajową zmienionemi być mogły.

W powyższych układach został stosunek miasta Lwowa do wymienionego zakładu chorych na podstawie reskryptu

prezdyalnego z dnia 22. Sierpnia 1866. do l. 6.997. w myśl prawomocnych rozporządzeń Ministerstwa stanu z dnia 12. Czerwca 1864. do l. 7.782 i z dnia 20. Czerwca 1864. do l. 10.067 w ten sposób określonym, że:

- a) fundusz krajowy opędza koszta pielęgnowania ubogich chorych Lwowian,
- b) gmina miasta Lwowa pokrywa zaś resztę niedoborów zakładu niepokrytych własnymi dochodami zakładu.

Stosunek funduszu krajowego i funduszy gminnych do tego zakładu był więc zupełnie takim, jak do wszystkich innych szpitali gminnych za publiczne uznanych, z tą tylko różnicą, że tym zakładem zarządzały przedtem organa rządowe a następnie Wydział krajowy, podczas gdy inne gminy same zarządzają swymi szpitalami za publiczne uznaniem pod kontrolą władz rządowych, obecnie zaś autonomicznych.

Udział miasta Lwowa w zarządzie tym zakładem ograniczał się zaś do prawa przeglądania rocznych projektów preliminarza tego zakładu i robienia uwag nad nimi. Miastu nie służyło zatem, jak tylko pewne i to bardzo ograniczone prawo kontroli nad zarządem.

Na tych podstawach objął Wydział krajowy dnia 1. Października 1866. zarząd wymienionego zakładu chorych i zdał o tem sprawę Wysokiemu Sejmowi na posiedzeniu z dnia 21. Listopada 1866. To sprawozdanie przekazał Wysoki sejm komisji do zbadania czynności Wydziału krajowego i przyjął na posiedzeniu z dnia 27. Grudnia 1866. do wiadomości wraz ze sprawozdaniem tej komisji.

Już samo postanowienie, że fundusz krajowy opędzać ma koszta pielęgnowania ubogich chorych Lwowian, a miasto pokrywać wszelkie inne niedobory zakładu, nosiło w sobie zaród nieporozumień, a czyniło nie jasnym i zawilem stosunek funduszu krajowego i zarządzającego nim Wydziału krajowego do miasta. Oddanie Wydziałowi krajowemu zarządu tym zakładem gminnym wzmogło niejasność i zawilość tego wzajemnego stosunku. Wydział krajowy bowiem który z mocy statutu jest władzą przełożoną reprezentacji miasta Lwowa, który wykonuje nadzór i kontrolę nad zarządami innych gminnych szpitali publicznych, który jako odpowiedzialny zarządca funduszu krajowego, obowiązany do opędzania kosztów pielęgnowania ubogich chorych Lwowian w tym zakładzie, jest stroną interesowaną, wszedł przez objęcie zarządu tym zakładem, którego niedobory ostatecznie miasto pokrywa, co do tego zarządu niejako pod kontrolę miasta, którego zakład administruje.

To wyjątkowe i samo przez się zawikłane położenie stało się tem nienaturalniejszym i tem przykrzejszem, gdy nietylko postanowienia aktu objęcia nie dozwalały Wydziałowi krajowemu przypuszczać miasto do większego współdziałania w zarządzie, nad przeglądanie rocznych preliminarzy i przedkładanie uwag swoich nad nimi, ale także stan, w którym Wydział krajowy objął wymieniony zakład, wymagał nieodzownie znaczniejszych wkładów, jeżeli ten zakład chorych miał odpowiadać swemu celowi i być istotnem źródłem ulgi dla cierpiącej ludzkości.

Obecnie doszło do tego, że miasto Lwów wręcz uchyla się od pokrywania niedoborów powyższego zakładu chorych, bez względu na okoliczność, iż jeszcze w odwołaniu się z dnia 7. Marca 1864. do l. 33060/1863 przeciw orzeczeniu Namiestnictwa z dnia 4. Grudnia 1863 l. 63301/1862 do Ministerstwa stanu wniesionem, wyraźnie przyznało się do tego obowiązku, przytaczając:

•Gmina miejska zupełnie świadomą jest swego obowiązku utrzymywania powszechnego szpitalu Lwowskiego który jest publicznym powszechnym zakładem chorych, jednak równocześnie także miejscowym zakładem.»

•Gmina nie występuje też bynajmniej przeciw ciężącemu na niej zobowiązaniu pokrywania z funduszy gminnych niedoborów funduszu zakładu chorych.»

•Gmina jednak tylko o tyle do pokrywania tych niedoborów funduszu zakładu chorych obowiązana jest, o ile „własne dochody zakładu nie wystarczają na pokrycie wydatków.»

Zastosowanie ustawy z dnia 19. Listopada 1868 do l. 29., Dz. ust. kraj, do gminy miasta Lwowa pod względem kosztów pielęgnowania ubogich Lwowian, leczonych w tutejszym szpitalu powszechnym, nie usuwa nienaturalnego stosunku Wydziału krajowego do Reprezentacji stoł. miasta Lwowa co do zakładu gminnego, zostającego pod zarządem Reprezentacji krajowej. Ten wyjątkowy stosunek jednak, równie w interesie kraju, jak w interesie miasta, głównie zaś w interesie samego zakładu, jak najspieszniej usuniętym być powinien.

Ten cel nie da się osiągnąć, jak tylko przez połączenie w jednym ręku tak własności zakładu, jakoteż zarządu takowym, czy to przez oddanie zarządu gminie, czyli też przez uznanie tego zakładu za zakład krajowy.

W pierwszym wypadku wyszedłby Wydział krajowy z nienaturalnego stanowiska zarządzania zakładem gminnym

na rachunek gminy miasta Lwowa, podlegającej pod względem majątkowym nadzorowi Wydziału krajowego, w skutek czego Wydział krajowy zajmuje w jednej i tej samej sprawie stanowisko nadzorca i nadzorowanego, kontrolującego kontrolowanego.

Z uznaniem zakładu za krajowy ustalby również ten nienaturalny stosunek; od tej chwili przeszedłby bowiem obowiązek pokrywania niedoborów zakładu z gminy miasta Lwowa na fundusz krajowy, którego odpowiedzialny administrator zarządza zakładem.

Załatwienie sprawy w sposób powyżej wskazany jednak nastąpić mogłoby tylko po poprzednich rokowaniach z miastem i za przyzwoleniem rządu.

W mowie będący zakład chorych jest bowiem zakładem gminnym, a jako taki tylko za przyzwoleniem gminy mógłby stać się zakładem krajowym.

Do oddania zakładu pod zarząd miasta byłoby przyzwolenie Rządu tem potrzebniejszym, gdy szkolny zakład kliniczny i medyczno-chirurgiczny stanowi część składową powszechnego szpitalu Lwowskiego; dla tego też przynajmniej tak długo, póki ten zakład w obecnym składzie istnieje, żadna zmiana w zarządzie zakładu chorych, z powyższym zakładem rządowym jedną całość stanowiącym, równie wedle aktu objęcia jak z samej natury rzeczy bez wyraźnego przyzwolenia rządu zajść nie może.

Dalszym warunkiem oddania zakładu chorych gminie miasta Lwowa musiałoby być wyłączenie z powszechnego szpitalu Lwowskiego krajowych zakładów obłąkanych i położniczego, przyczem należałoby rozwiązać lub przynajmniej stanowczo uregulować stosunek współwłasności gmachu szpitalnego, równie jak wszelkie inne, pomiędzy funduszem krajowym i zakładami krajowymi z jednej strony, a miastem i zakładem miejskim z drugiej strony zachodzące stosunki.

Jakkolwiek sprawy ubogich, zarząd i opieka nad zakładami dobroczynnymi gminy należą wedle §§. 30. lit i), 37. i 64. stat. m. Lwowa do zakresu działania gminy miasta Lwowa, więc miasto do objęcia tego zakładu przynaglonym być mogłoby; jednak wyżej wyrażone wzajemne stosunki daleko łatwiej i odpowiedniej w drodze wzajemnego porozumienia uregulować się dadzą.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy polecić Wydziałowi krajowemu rozpoczęcie rokowań z miastem Lwowem w kierunku oddania zakładu chorych w głównym szpitalu Lwowskim w zarząd gminy miasta Lwowa, lub też w kierunku uznania go za zakład krajowy.

We Lwowie dnia 12. Września 1871.

Marszałek krajowy:

Leon książę Sapieha w. r.

Cezar Haller w. r.

Sprawozdawca :

